

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана 97. став 1. тачка 6. Устава Републике Србије, према коме Република, поред осталог, уређује и обезбеђује јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката, систем обављања појединих привредних и других делатности и робне резерве.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Најважнији разлози за доношење Закона о електронским отпремницама (у даљем тексту: Закон) налазе се у потреби да се унапреди и истовремено поједностави начин документовања кретања добара кроз Републику Србију, као и да се учини ефикаснијим надзор над кретањем добара, укључујући инспекцијски надзор, који државни органи врше у складу са својим делокругом уређеним посебним прописима. Такође, примена одредаба Закона довешће до униформности у поступању приликом израде и слања докумената која прате добра у кретању и преузимање добара, као и до унапређења правне сигурности приликом размене наведених докумената.

Потребу за увођењем електронских отпремница диктирају не само потребе привреде у циљу убрзања и олакшавања процеса и логистике, већ и потребе инспекцијског надзора, као и фискалне контроле.

Кључни циљеви који се постижу увођењем система за размену електронских отпремница у стандардизованом дигиталном формат имаће позитиван утицај како на јавну управу, тако и на привредне субјекте у различитим пословним сегментима. Пре свега, оптимизоваће се интерна комуникација и убрзаће се размена података, уз директне уштеде на трошковима папира и радних сати. Централизован систем пружа могућност потврђивања веродостојности послатих докумената, уз висок степен сигурности од нестанка или злоупотребе података и процесе који се могу одвијати у реалном времену, што доприноси ефикасности инспекцијских надзора, лакшем извештавању и креирању статистичких анализа.

Одредбама Закона предвиђа се успостављање система за електронске отпремнице, преко кога се врши слање, пријем, евидентирање, обрада и чување електронских отпремница и електронских пријемница. Описана платформа омогућиће, без трошкова за кориснике, размену електронских отпремница у структурираном формату који омогућава потпуно аутоматизовану електронску обраду података. То значи да ће корисници система моћи да размењују електронске отпремнице и електронске пријемнице независно од тога да ли у свом пословању користе информационе системе који су компатибилни један са другим или не.

Осим описаног унапређења размене документације, спровођењем одредаба Закона очекује се и поједностављење начина израде електронских отпремница и електронских пријемница. Наиме, Закон предвиђа одређене уобичајене елементе које електронска отпремница садржи, уз остављену могућност да се отпремницу могу унети и други подаци од значаја за пошиљаоца, примаоца или друге заинтересоване стране. Размена документације преко система биће брза и ефикасна, с обзиром на то да ће послати документ

преко система стићи примаоцу практично истог тренутка. На овај начин додатно се остварује уштеда у времену потребном за манипулисање документацијом, будући да се постепено уклања потреба за издавањем, зарпимањем и чувањем отпремница у папирном облику. Поред тога, до временских уштеда доведиће и одредбе о чувању електронских отпремница и електронских пријемница, будући да таква претрага, по правилу, захтева мање времена од претраживања папирних архива.

У складу са одредбама Закона, инспекцијски надзор над његовом применом вршиће министарство надлежно за послове финансија, као и други државни органи у складу са својим делокругом уређеним посебним прописима. Поступак увида у документацију током вршења инспекцијског надзора биће значајно поузданији, с обзиром на то да ће се електронска отпремница чувати у систему, са свим подацима који је описују – нпр. датум слања, подаци о превознику, датум почетка кретања добара и др. Закон садржи и одредбу да су пошиљалац електронске отпремнице, прималац електронске отпремнице, превозник и централни информациони посредник дужни да у циљу несметаног вршења инспекцијског надзора и прикупљања података од значаја за вршење инспекцијског надзора над одређеним субјектом надзора омогуће лицу које врши инспекцијски надзор увид у електронску отпремницу, пратећу техничку опрему и уређаје који су у вези са обавезама прописаним законом.

Коришћење јединственог система за слање и пријем електронских отпремница поуздано ће за последицу имати и униформност у поступању корисника приликом отпремања робе. Одредбама Закона прописане су одређене обавезе, како на страни издаваоца, тако и на страни примаоца електронске отпремнице, али и превозника.

Овим Законом предвиђа се одређивање круга субјеката који ће приступати и користити систем електронских отпремница, као и различита одступања од обавезног режима издавања електронских отпремница. На првом месту, у погледу појединих кретања добара, обавеза издавања електронске отпремнице не постоји. Поред тога, предлагач Закона определио се за пажљиво одмерено решење према којем се обавезе ограничавају искључиво на субјекте јавног сектора, као и на субјекте приватног сектора (обвезници пореза на додату вредност и лица која учествују у кретању акцизних производа), док се другим приватним субјектима пружа могућност да се добровољно определе за коришћење система.

Такође, обавеза издавања електронских отпремница између субјеката различитих субјеката уводи се фазно: обавезе субјеката јавног сектора да шаљу и примају електронске отпремнице, као и обавезе које се односе на кретање добара која се сматрају акцизним производима, почињу да се примењују 1. јануара 2026. године. Обавезе да субјекти приватног сектора међусобно шаљу и примају електронске отпремнице, под условом да није реч о акцизним производима, примењиваће се од 1. октобра 2027. године.

III. САДРЖИНА ЗАКОНА - ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Материја Закона подељена је у шест поглавља.

Поглавље I. Уводне одредбе (чл. 1, 2, 3, 4. и 5. Закона)

Садржи одредбе којима се утврђује предмет уређивања овог закона, одредбе којима се дефинишу основни појмови, одредбе којима се уређују обавезе слања електронске отпремнице, као и одредбе које појашњавају која лица на који начин имају обавезу или

могућност коришћења система, као и поступање у случају привременог или трајног прекида везе са системом.

Чланом 1. Нацрта закона дефинисан је предмет закона и да се одредбе овог закона не односе се на физичка лица која нису обвезници пореза на приход од самосталне делатности

Члан 2. Нацрта закона дефинише значење појединих појмова који су употребљени у овом закону

Чланом 3. Нацрта закона прописана је обавеза слања електронске отпремнице и изузеци од те обавезе

Члан 4. Нацрта закона прописује ко је у обавези да користи систем за слање, пријем, прихватање, одбијање и чување електронских отпремница. Такође, дефинисана је и листа корисника система електронских отпремницама, као и да се актом министра надлежног за послове финансија ближе уређује начин пријаве на систем, приступање и коришћење система и коришћење података у смислу овог члана, садржина листе корисника система, услови за брисање са листе корисника, као и начин и поступак брисања са листе корисника система.

Чланом 5. Нацрта закона дефинисана је електронска отпремница у папирном облику, када се она користи и под којим условима. Такође, прописано је да ће електронска отпремница у папирном облику бити заштићена сигурносним холограмским налепницама, као и да ће се актом министра надлежног за послове финансија ближе уредити услови, начин и поступак коришћења посебних функционалности система електронских отпремница из овог члана, минимални садржај електронске отпремнице у папирном облику и поступање са електронском отпремницом у папирном облику.

Поглавље II. Електронска отпремница (члан 6. Закона)

Одредбама члана 6. уређена је уобичајена садржина електронске отпремнице, на који начин се омогућава спољни приказ електронске отпремнице у случају штампања за потребе превоза или чувања електронске отпремнице, као и да одредбе Закона не утичу на примену одредаба закона којим се уређују обрачунавање и плаћање пореза на додату вредност и подзаконских аката усвојених на основу тог закона и одредаба закона којим се уређује рачуноводство у делу одредаба којим се уређује рачуноводствена исправа.

Чланом 6. Нацрта закона прописани су уобичајени елементи које ће садржати електронска отпремница, као и да ће се актом министра надлежног за послове финансија ближе уредити форма и начин уноса података у систем, минимални садржај електронске отпремнице неопходан за њено процесуирање кроз систем, случајеви у којима поједини елементи електронске отпремнице могу бити изостављени, словне ознаке акцизних производа, случајеви у којима је предвиђена обавеза исказивања додатних елемената на основу других прописа којима се уређује слање одређених врста отпремница, као и форма и начин доставе пратеће документације кроз систем.

Поглавље III. Поступање са електронским отпремницама (чл. 7, 8, 9, 10. и 11. Закона)

Садржи одредбе којима се регулише слање, пријем и представљање електронске отпремнице, начин и поступак прихватања и одбијања електронске отпремнице. Регулисана су и поступања централног информационог посредника, заштита података и чување електронских отпремница.

Чланом 7. Нацрта закона уређује се слање, пријем и представљање електронске отпремнице.

Члан 8. Нацрта закона прописује начин и поступак прихватања и одбијања електронске отпремнице, као и као да ће се актом министра надлежног за послове финансија уредити начин и поступак прихватања и одбијања електронских отпремница, слање електронске пријемнице, усаглашавање преко система и начин поступања са одбијеним електронским отпремницама у систему.

Чланом 9. Нацрта закона регулисано је поступање централног информационог посредника, као и да ће се актом министра надлежног за послове финансија ближе уредити начин поступања Централног информационог посредника у обављању послова из 1. ставу овог члана.

Члан 10. Нацрта закона регулише заштиту података и дужност централног информационог посредника

Чланом 11. Нацрта закона прописано је чување електронских отпремница, као и да ће се актом министра надлежног за послове финансија ближе уредити услови и начин чувања електронских отпремница, потписаних одштампаних спољних приказа електронске отпремнице, електронских отпремница у папирном облику и електронских пријемница, начин обезбеђивања веродостојности и интегритета садржине одштампаног спољног приказа електронских отпремница и електронских пријемница, као и начин представљања електронских отпремница на основу захтева надлежног органа.

Поглавље IV. Надзор (члан 12. Закона)

Садржи одредбе о надзору над применом овог закона и дужности у погледу омогућавања несметаног вршења инспекцијског надзора.

Члан 12. Нацрта закона прописује ко врши надзор над применом овог закона, као и обавезе приликом надзора.

Поглавље V. Казнене одредбе (чл. 13. и 14. Закона)

Садржи одредбе којима се прописују новчане казне за учињене прекршаје.

Чланом 13. Нацрта закона прописује се новчано кажњавање правног лица и одговорног лица у правном лицу за повреду обавезе слања електронске отпремнице, евидентирања и предстаљања, као и ако не приложи одштампани спољни приказ електронске отпремнице уз електронску отпремницу у прописаном року.

Члан 14. Нацрта закона прописује новчано кажњавање правног лица и одговорног лица у правном лицу ако не омогући увид у електронску отпремницу, одштампани спољни приказ електронске отпремнице, електронску отпремницу у папирном облику, електронску пријемницу, пратећу техничку опрему и уређаје који су у вези са обавезама прописаним чланом 12. овог закона, као и ако прикаже електронску отпремницу која није веродостојна.

Поглавље VI. Прелазне и завршне одредбе (чл. 15, 16. и 17. Закона)

Садржи одредбе о року за доношење подзаконских аката за спровођење Закона, детаљно регулисан почетак примене обавеза у фазама, као и ступање на снагу овог закона.

Чланом 15. Нацрта закона прописано је да подзаконски акти предвиђени овим законом буду донети у року од 90 дана од ступања на снагу овог закона.

Члан 16. Нацрта закона прописује почетак примене овог закона, обавезе субјеката

јавног и приватног сектора

Члан 17. Нацрта закона прописује да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ИЗНОСА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије.